

føje til, at der lod ikke et eneste afværgende eller advarende Ord mod disse Betragtninger, hverken i Landstinget eller i Folketinget. Det maa altsaa anses for at være den Forudlætning, hvorfra man er gaaet ud ved Landbokommissionens Medsættelse og ved dens Programs Fastsættelse, at man var forberedt paa, at der maatte ydes Ofre og det ikke uvæsentlige Ofre fra Statskassens Side for Opgavens Løsning. Men saa hedder det — og det er den Betragtning, der er gjort gældende i Kommissionsmindretallets Betænkning, og som her kom stærkt til Orde i Gaar fra det ærede Medlem fra Fredensborg (S. Hage) —, at det gaar ikke an at yde Bidrag fra Statskassens Side til Jord for en enkelt Samfundsklasse, thi da maa man være forberedt paa at yde den samme Støtte til alle andre Samfundsklasser, der maatte kræve det. Denne Betragtning vilde jeg gerne dvæle lidt nærmere ved. Det ærede Medlem har jo fremsat en „Anbefaling“ — i Gaafesøjne — for Lovforslaget, en Anbefaling, som han vistnok selv er fuldt beredt paa vil blive betragtet som et ret vel tilrettelagt Angreb paa Sagen. Han rejste to Hovedindvendinger. Den ene var den, at Opgaven var overflødig, det behøvedes ikke, der var og vilde blive Husmandslodder nok, og dernæst vilde for det andet Sagens Gennemførelse paalægge de paagældende Landarbejdere utaaelige Pligter. For sin første Paastand paabaarabte han sig en Statistikk. Det er nu mærkværdigt, hvorledes Statistikken kan behandles, jeg tror, vi have de utalligste Eksempler paa, at Statistikken lige saa godt kan anvendes til Bevis for det ene som til Bevis for det stik modsatte. Landbokommissionen har udarbejdet en høist interessant, undertiden lidt indviklet Statistikk og baserer paa den sin Paastand om Fornødenheden af at tilvejebringe flere Husmandslodder. Det ærede Medlem for Fredensborg drog den stik modsatte Slutning ud deraf. Jeg tror nu ogsaa, at noget ligger i, at Statistikken som oftest ikke er saaledes indrettet, at den er beregnet til at benyttes netop over for de specielle Tilfælde, som Talen er om. Det vil jo her væsentligst komme til at dreje sig om, hvilken Art af Husmandslodder det er, der er i Nedgang, og hvilken der er i Fremgang. Man vil se i Betænkningen, at Statistikken udtrykkeligt viser, at for Husmandslodder med 1—3 Høer er der i Femmaaret 1888—93 en Nedgang af 4—5,000, en Nedgang fra 98,900 til 94,500, men paa den anden Side vil man ved Oplysningen om Antallet af Husmandslodder med et vist Hartkornstilliggende, der findes i Betænkningen, se, at Huse, med under 2 Skæpper

Hartkorn ere i stærk Tilvækst, medens Huse med over 2 Skæpper Hartkorn derimod ere i Nedgang med Hensyn til Antal. Men der mangler i denne Statistikk noget, idet Statistikken kun omhandler Antallet af Huse fra 1 Fjerdingtar indtil 2 Skæpper Hartkorn. Der er jo en lang Række af Stadier i denne Stala, og paa hvilket Punkt det er, at Nedgangen finder Sted, oplyser Statistikken ikke. Det hedder kun, at Huse med et Tilliggende af fra 1 Fdtr. til 2 Skpr. Hartkorn ere stegne i Løbet af de sidste 10 Aar med 21 pCt. Men da Huse med under 1 Fdtr. Hartkorn ere stegne med 25 pCt, synes dette at tyde paa, at Tilgangen særlig tilkommer de mindste Husmandslodder, medens Tilgangen bliver mindre og mindre, efterhaanden som de blive større, og endelig, naar de komme over 2 Skpr. Hartkorn, er der en Nedgang. Men man mangler altsaa Oplysning om, hvor Grænsen er mellem Nedgangen og Stigningen i Husmandsloddernes Antal, om det mulig, som det kunde synes at tyde paa, ligger ved 1 Skp. Hartkorn. Man vil altsaa se, at det kun er en lille Anthyndning af, hvor let statistiske Oplysninger kunne misvise og altsaa blive benyttede til Bevis undertiden for det ene og undertiden for det stik modsatte. En Ting fremgaar klart af disse Oplysninger, og det er, at man efterhaanden bliver i Stand til at holde et større Antal Kreaturer paa et mindre Tilliggende af Jord og Hartkorn, og det vide vi jo alle paa Forhaand, det havde vi ikke behøvet at se i Statistikken. Jeg tror altsaa, at det er med Rette, at Kommissionen ud fra sin Statistikk er kommen til den Slutning, at det navnlig er de lidt større Huslodder af 1—2 Skpr. Hartkorn, som trænge til yderligere at styrkes ved Tilvækst i Fremtiden. Altsaa, Betragtningen om, at den hele Lovgivning skulde være overflødig, hviler ogsaa paa et ikke ganske sikkert statistisk Grundlag. — Den anden Betragtning, som det ærede Medlem førte i Marken, er den, at de Byrder, som Forslaget tilsigter at paalægge de fremtidige forældelige „Pligthuse“, skulle blive af en saa utaaelig Natur. Naa, jeg tror, at vi kunne lempe dem noget. Den højtærede Minister har jo allerede raft Haanden til Skrædderne, vi kunne maaske ogsaa gaa et Skridt videre. Men paa et eller andet Trin vil det være nødvendigt, at der bliver knyttet visse Forpligtelser til den Ret, som der i øvrigt tilkommer disse Huse, naar det er Meningen at søge dem opretholdte i Fremtiden. Det er egentlig den Opgave, vi skulle have løst. Vi maa ikke gaa til i et givet Øjeblik, baarne af Stemningen, at saa en